

LIBERTATEA

Abonamentul: { „Libertatea” (4 pag.) 120 Lei pe an.
„Foala Interes.” (4 pag.) 80 Lei pe an.
Cel-ce le abonează pe amândouă, le primește cu 170 Lei pe an și capătă și „Plugarul Luminat”, fără alt adaus la plată.

Foie pentru popor.
Apare JOIA
Director: Ioan Moța.

Pentru strălănitare: 400 Lei pe an, trimiși în banii țării aceleia în preț de 400 Lei, sau prin cec de bancă.
Redacția și Administrația: Orăștie (jud. Hunedoara).

Advocații unguri cer „numerus clausus”!

La noi atâta sfătoși, printre cari chiar conducătorii țării și proptele lor interesate (cari își cerută numai folosul lor), s'au ridicat împotriva tinerimei noastre Universitare, când aceasta, presimțind ce o așteapă în viitor, a început o luptă cinstită și dreaptă cerând „numerus clausus” în Universități, ca adecă să se primească din fiil fiecărui neam, numai atâta în Inaltele Școli, după cât e de mare numărul neamului lor în țară. Românii fiind 80 la sută din locuitorii țării, și în școli copiii lor să fie atâta, iar cel a altor neamuri, toți la oaltă 20 la sută. Ca așa să între apoi în viață: 80 de avocați români și numai 20 de alt neam, 80 de medici români și numai 20 de alt neam, 80 de ingineri, de veterinari, de farmaciști, de ori ce alți învățași, români, și numai 20 streini. Altfel înzadar se mai chiamă că e Țară Românească — dacă fiil poporul românesc se trezesc în școli și în viață, strămtorași și sărăciți de fiil celorlalte neamuri îmbulzitoare, cari au azi ele de 2 ori atâta fiil de al lor în înaltel școli, decât au Românii, — și așa vor năpădi toate țărâmurile de viață, strămtorând și înlăturând pe Românii!

Câte-au avut de suferit, bunii tineri, pentru această „cetezanță” a lor, de-a cere un lucru atât de drept! Bătăi pe la poliție, țărare pe la conziliile de războiu, aruncare în Văcărești, Jilava, Galata, ani de închisoare (fără judecată!) — eliminare (izgonire) din școlile țării, — și altele. Incât au amușit, sărmanii. Alții s'au zăpăcit de cap de multele „sfaturi înțelepte” ale tașilor, unchilor, toți politicieni speculanți, cari le spun: „Nu se poate! Se supără soacra Europa, tutora Finanța Internațională! Ne nenorocim țara, volnd să vă nenorocim pe voi! Fiil „cuminți”! (Și azi tinerimea e în marea ei majoritate „cuminți”. Face politică alătura de tata care-l deputat, de unchiu care-l ministru, ori vrea să fie...) Dar cum scoate D-zeu la iveală, că cuminții cu adevărat erau cei care cereau numerus clausus și porniseră lupta pentru el!

Iată o dovadă mult grăitoare:

Din Budapesta se telegrafiază cu data de 8 Iulie (așadar acum proaspet de tot), că:

„In adunarea generală a Insoțirii Advocaților maghiari cari au făcut războiul, — s'a ridicat cuvânt, ca să se ceară guvernului aducerea de „numerus clausus” în barourile maghiare!” Adecă: să se hotărască, ca în Camerele advocațiale, să nu se mai primească avocați de alte neamuri, decât câți li-se vin după numărul lor în țară! Căci nepriemindu-i în Camere, le e închisă ușa. Fără de aceea, ei nu pot face pe avocatul în fața judecătorilor. Camerele advocațiale își au și ele Ununea lor (legătura lor între ele). Și, se spune:

„Cererea e sprijinită și de Ununea Camerelor Advocatiale (de barouri), — ca urmare a mizeriei (a vieții în sărăcie) în care se zbate corpul avocaților maghiari, din pricina numărului prea mare de avocați, în deosebi Evrei, intrați pe acest țărâm”.

Președintele „Asociației” a spus că Ministerul de Justiție se arată aplicat a orândui numerus clausus, în urma stăruințelor Ununii Camerelor Advocatiale și a unor avocați de seamă.

Înțelegi, bunule cēttor, noima acestei știri? In Ungaria conducătorii politici au făcut de mult, aceea, ce se face azi la noi: au dat drumul Evreilor pe toate cărările vieții de obște. — Și iaca, după scurtă vreme, fiil neamului lor, oameni cu învățatură multă, avocați, strigă: Perim!, ne înecăm!, ne sufocă numărul mare al avocaților evrei! — (cari atrag la ei lumea cu procese, prin apucăturile lor viclene și mincinoase!)

Și cer: numerus clausus în Camerele Advocatiale, adecă: închiderea ușilor pentru primirea lor mai departe!, că de unde nu, avocații unguri — mor, de foame în țara lor!

Guvernul unguresc a și cam înțeles acest lucru, și a început oprirea năvalii, punând opreliștea lui numerus clausus la Universități, încă de acum 4-5 ani! Iar acum iacă li-se cere, și ei e gata a o face, — să li pună și la intrarea în Camerele Advocatiale.

La noi credeți că e mai bine? Ia mergi la București și Iași, și vezi sute de avocați români abla trăind de pe o zi pe alta, cerșind toți guvernelor să li facă la cutare ori cutare Ministeriu: avocat al statului, ca să aibă ceva plătușă... Iar avocații evrei, înmulțiți grozav, se lăfăie în bogăție!.. Dar ale noastre

guverne, n'aud, nu văd... Și Partidele politice pe cari se razimă, umblă cu pălăria în mână după voturile evreești!..

Nu e departe timpul, când se vor auzi și la noi strigăte desnădăjduite ca la Budapesta!

Dar asta ce-o mai fi?

— Papa și-a spus cuvântul. —

Aceea ce bănuiam în numărul trecut, că noua Encicloică a Papei dela Roma, înainte vestită de gazete, va fi un lucru care va pune pe gânduri multă lume de azi, — durere, s'a adevărit.

O nouă vestire din Roma spune, că Encicloica (Scrisoare de înșămănătate pentru toată lumea catolică)

s'a trimis din Roma și s'a tipărit și prin foile catolice, — și ea se rostește împotriva naționalizmului și a ideii naționale (a năzuințelor ce se urmăresc prin naționalism). Adecă: să nu mai țină lumea la neamul său cum ține azi, că asta nu e bine...

„Universul” dela 13 Iulie vorbește mirat de acest fapt și spune că scrisoarea Papei a trezit mare bucurie în tabăra celor ce sunt împotriva naționalizmului...

Insași scrisoarea nu a ajuns încă și pe la noi. După ce va fi cunoscută în tot cuprinsul ei, ea va porni o desbatere mare în jurul ei. Vom da și noi știre despre ce se scrie. Până nu o cunoaștem întregă, ne reținem a mai vorbi despre ea.

Alegerile sfârșite.

Ele au dat o încheere neașteptată nici de partidul liberal: 318 deputați liberali, 54 Naționali țărăniști și 15 minoritari. La Senat: 96 senatori liberali, 13 național țărăniști și 2 minoritari. — Nici partidul Generalului Averescu, nici al dlui Prof. Iorga, nici „Liga Creștină”, n'au izbutit să aibă nici un scaun în Sfatul Țării!

După ce au încercat mult a îndupleca Partidul Național țărănesc cu meargă cu el împreună și în alegeri și în guvern, și acest partid nu a primit, — Liberalii, temându-se, se vede, că această înută încrezută a Naționali-țărăniștilor înșamnă că se simt foarte tari, — au luat așa măsurile de răsucire a capului mulțimii, încât cu ajutorul acelor au ajuns a avea mai mult decât ei înșiși au crezut, ba și decât și-ar fi poftit!

Nainte de alegeri s'au mulțămît cu 250 de scaune de deputați și 70 de senatori, îmbliind național-țărăniștilor 100 de scaune de deputați și 50 de senatori, — celelalte rămânând pentru alte partide. Național-țărăniștii n'au primit, ci cereau: jumătate și jumătate! La asta nu s'a învovt dl Brătianu și spărgându-se târgul fără înțelegere, — s'au aruncat și unii și alții asupra câmpului de luptă, încordându și mușchii cât mai strânic! Care pe care!

Cei cu puterea în mână e totdeauna „mai tare” — și dl Brătianu a folosit puterea așa, că în cele din urmă 2 zile (pe alocuri mai multe, după cum cereau zodiile...) n'a mai lăsat pe oamenii partidelor de împotrivire să între prin sat (decât acolo unde știau că și așa nu le mai pot strica), —

și a lăsat numai pe al săi, să se deo printre oameni în acele zile și să li aducă la „matcă” pe cât pot. Și, o, ce mult se poate face în cele din urmă 2 zile înainte de alegeri, stînd numai tu cu oamenii de vorbă! Ca apucătură aducătoare de biruință, e bună, — dar ca dreptate și ca libertate cetățenească și de alegeri, e o volnicie blăstămată asta! Mai punând pe alocurea și câte un președinte meșter în umblarea prin urnă, — biruința nu mai era îndoelnică.

Și așa liberalii se treziră că au căpătat deputați prea mulți! Câți nici ei nu și-au dorit. Au păli'o ca cel care, ajutat să se sue pe cal, a fost împins așa de tare, de-a trecut dincolo de cal.

In trecut, și acum:

In Sfatul țării ce trecu, sub Averescan, Național-țărăniștii aveau, la oaltă, peste 80 de deputați, — azi mai au 54.

Senatori aveau vre-o 30, — azi mai au 13.

In Sfatul țării trecut, guvernul avea în fața sa ca partide de control (de supraveghere) și de împotrivire: partidul Național-Țărănesc, cel Liberal, Liga Creștină și partidul dlui prof. Iorga.

Azi Liberalii mai au în față numai Partidul Național-țărănesc și

cel minoritar (maghiaro-german), — căci pe celelalte pe toate le-a stâns, — unele s'au stâns ele din greșelile lor. Nu mai sunt în Parlament: Partidul Poporului cu capii săi Averescu și Goga, nu mai e d. Prof. Iorga cu grupul său (deși de 25 de ani totdeauna a avut loc în sfatul țării), nu mai e nici Liga Creștină..

Se spune că:

gvernul Brătianu va rămânea să cârmuiască chiar fără opoziție (partide de împotriva), — căci Partidul Național țărănesc, văzându-se așa de scăzut, e foarte năcăjlit, și are de gând să se retragă și el din stat, — ca mare protestare (strigară de nemulțumire) împotriva felului cum s'au făcut alegerile, cari pe ei i-au scăzut în chip așa de simțitor. Firește, se va naște din asta o desbatere mare și largă prin țară în fața țării, căci liberalii spun că povestea cu simnicile în aceste alegeri, e o scornitură; ei au făcut cele mai „libere“ alegeri pe care le-a cunoscut vre-odată Țara-Românească! (Și aici au ceva dreptate, căci celelalte alegeri din trecut, făcute cât de alții, cât de ei, au fost de zece ori mai de nimic! Așa ei vor fi făcut un pas înainte pe drumul spre alegeri libere, dar mai e mult până a ajunge la acel țel luminos, de toți dorit). Va fi o luptă cu vorbe mari, cu strigări răsunătoare, în fața țării și a străinătății.

Așa guvernul liberal poate că va rămânea în parlament cu numai „opoziția“ ce l-o dă partidul minorităților (cel 15 Unguri și Sași).

Brătianu încearcă de nou, să atragă pe dl Maniu?

Se spune că înțitul Ministru Brătianu, încearcă iară a atrage pe dl Maniu și partidul său, aproape de sine. Il va pofti iară alături de sine în guvern, — căci ar dori să fe-rească țara de frământări sterpe lăuntrice.

Când au cercat înțelegerea înainte de alegeri, dl Brătianu a îmblat dlui Maniu (adecă partidului Național-țărănesc) 100 scaune de deputat și 50 de Senatori, apoi 4 Ministere vre-o 25 de Prefecți și putere însemnată în Ardeal, — ca de altfel și încolo în țară.

Dl Maniu, desmântat mai alēs de Mihalache, n'a primit, căci îl zicea Mihalache: la alegeri îl batem! Vom avea noi mai mulți deputați și vom lua noi puterea! Și se jura că el îl face pe liberalii ferfeliți în vechiul Regat, Stere în Basarabia, și dl Maniu în Ardeal. Și încă pot veni ei în capul țării, nu ca adăgătură în guvernul lui Brătianu. Și se vede că dl Maniu l'a crezut pe dl Mihalache. Și știind că d-șu se va ținea de fapt bine în alegeri în Ardeal, socotea, că de s'o ținea așa de bine și Mihalache dincolo și Stere dincolo, — planul va izbui.

De aceea (sfătuiți mai ales de Stere, duhul rău al partidului țărănesc, iar azi și al celui național,

care din umbră îl împinge tot la stânga și la rău), — îl cereau lui Brătianu: jumătate și jumătate din scaune și din Ministere; ori apoi: ce-or da alegerile!

Și Brătianu a ales asta din urmă, știind el că din alegeri lese — cum vrea.

Acum se spune că iară l pofteste pe dl Maniu: Vină alături de mine. Îți dau atâtea Ministere, câte îți se cad după măsura ce înșuși ai cerut-o ca hotăritoare: țaria cu care ai ieșit din alegeri.. Ba-ți dau mai mult chiar, decât îți s'ar cuveni după aceea măsură (care știe el bine că nu-i dreaptă, că partea dlui Maniu ar fi ieșit mai mare de erau alegerile aleva libere!).

Și poate că chemarea dlui Brătianu să fie sinceră (nefățărită), voind pace în țară, așa cum o dorește și Regele pentru restul zilelor ce-l va mai da Dzeu în capul țării.

Dar par'că vedem, că sfetnicul cel tănuit (Stere) iar îl va trage de mânecă pe Mihalache și prin el pe dl Maniu: Nu primiți-l, și.. nu vor primi. Și în loc de liniștea ce am avea-o pe urma unei concucrări la conducerea țării, vom avea iar strigături asurzitoare. Bucuria răvvoltorilor țării noastre!

Și totuși,

lăpădând deia noi ori-ce patimă și părtinire, și nevoind să băgăm de vină așa fără nici o treabă în dreapta și în stânga, — rămânem la ce spunem și înainte de alegeri: *Ce bine ar fi să se înțeleagă!* Căci e și aci dreptă înțelegerea bătrânească: Mai bună o pace „strâmbă“, decât o „judecată dreaptă“. Pentru noi, ardelenii, ar fi un noroc o înțelegere între aceste două partide, — că, vai ce mult suferim pe urma încordărilor și urii dintre ele!

Nu-i bună cearta!

Se dovedi așa de amar acest adevăr în aceste alegeri:

„Liga A. N. Creștine“ căzu în alegeri, pentru că conducătorii ei se certară și se împărțiră în două. Urmarea fu, că ceata rămasă pe lângă dl Cuza abia mai întruni vre-o 50 000 de voturi, — în loc de 120.000 câte a întrunit anul trecut. (În anul de față ar fi întrunit peste 200.000 ori și mai mult, de era conducerea în mână bunel). Cu cele 50.000 de voturi nu a mai avut 2%, două la sută din toate voturile date. Iar mai fi trebuit vre-o 5-6000 și iară intra în Parlament, — așa a căzut de tot, căci miiile ce-l mai trebuiau, au trecut la partea cealaltă, — care nici ea n'a putut face 2% și a căzut și ea.

Dl Cuza poate fi azi mulțumit. Și-a ajuns scopul: A nimicit Liga, respingând toate sfaturile și stăruințele celor mai buni luptători pentru Ligă. A avut un glob de aur în mână și a dat cu el de pământ, în chip nemai pomenit de ușuratic și pățimas!

— Partidul Național țărănesc nu se mai știa înțelegere cu dl Profesor Iorga și cu Dr. Lupu, cu Argeto-

lanu, și alții pe cari îi adunase în jurul său. Urmarea fu neplăcută: Dl Iorga, rămas cu credincioșii săi singuri, n'a întrunit cele 2% din voturi și a căzut, nu mai e în Sfatul Țării, a cărui o podoabă era, — dar nici Partidul Național-Țărănesc, care, anul trecut, având pe dl Iorga cu sine și pe celalalți, a scos, din alegeri încă mai volnice ca cele de acum, aproape 80 de deputați, — acum mai scoase 54. De l avea și pe dl Iorga cu sine, și pe celalalți, lucru vădit că legea mult mai tare decum ieși.

— În județul Hunedoarei, naționaliștii se certară cu țărăniștii, și urmarea fu, că luară naționalii un singur deputat. Pe când de avea sprijinul țărăniștilor, luau 4 ori 5 scaune, dădeau și țărăniștilor unu, dar mai intrau și 2-3 naționaliști!

S-arbele politice de part. d.

Aceste alegeri ne au dovedit de nou, ce nenorocire e pe neam, că partidele politice nu se înțeleg între ele macar în ce privește ținuta lor față de neamurile streine. Cea mai dureroasă pildă e următoarea:

Temându-se de aceea, că țărăniștii vor fi sprijiniți de Evrei în vechiul Regat și în Basarabia, Partidul Liberal a încheiat el involală cu Evreii în vechiul Regat. Ca preț a învoelii, dl Brătianu a trebuit să tece pe lista sa în București pe Dr. Fildermann, capul Uniunii Evreilor din țară, și — l'a ales. Merge în sfatul țării printre fruntașii liberali, am putea spune la dreapta dlui Brătianu.. Votând toată Jidovimea Bucureștilor cu liberalii, a și ieșit lista acestora „biruitoare“, încât dintre 20 de deputați câți dă județul Ilfov, de care ține și Bucureștii, 19 ieși au ieșit liberali, și numai 1 al Partidului Național țărănesc, dl Iuliu Maniu. Cei 19 ieși sunt: 18 Români (liberali) și 1 Jidan. — Pentru Senat s'au ales la București 7 senatori, toți liberali (și toți Români), în frunte cu Stellan Popescu, directorul „Universului“ și Ministru de justiție. Dar azi, când dl Stellan Popescu e ales senator cu voturile Evreilor din București, cum crezi că va mai scrie liber și după înimă năsmului, despre Jidani? Iaca o mare nenorocire, ca urmare a politicei inveninate dintre partidele noastre românești.

Tot așa intră, la brațul liberalilor, jupân Dr. Strancker la Cernăuți, K. Rodner la Cetatea-Albă, Oswald Gh. la Iași și mai vre-o doi. Iar în senat intră la brațul liberalilor jupânul Dr. Max Hakman și Dr. Salo Weisselberger din Cernăuți.

Era mult mai bine să fie lăsați jidanii să-și scoată ei, dac'or putea, câțiva deputați, pe puterea lor, așa cum își scoaseră Ungurii și Sașii. Intrau acolo ca aleșii jidovimii. Local le era colo la colț, napoi, spre ușă, — dar nu ca azi, în băncile cele din frunte, printre Românii liberali!

Nu ne putem bucura de astfel de tovarășii ce pătează!

Patria singuraticelor partide.

Aceste alegeri srată de nou, care partid politic unde și are „patria“ sau culbul său cel mai bun.

Partidul Țărănesc se vădi, că își are patul mai cald în vechiul

Regat, — în Basarabia l'a răcit de-a binele; —

Partidul Național: aici în Ardeal, Bănat și Crișana. Cel mai mulți deputați aleși, ai săi, îi are aci. Iar Senatorii îi are numai aci. În vechiul Regat nici unul, nici cu țărăniștii la un loc. La Senat partidul național a reușit în Ardeal în județele: Alba, Cluj, Făgăraș, Năsăud, Timiș, Sălaj, Severin și Someș, — ca județe unde are sprijin mai bun.

Partidul minoritarilor e tare în Ciuc, unde a ieșit la alegerea de deputați mai tare ca toate celelalte partide la un loc, apoi în Târnava mică.

Partidul liberal nu are pat cald niciăiri, ca să zică că acolo e nebruit, — dar el își face pat bun în toată țara, îndată ce ajunge la putere l..

Guvernul, are grabă mare!

— Parlamentul chemat pe 17 Iulie, —

Planurile guvernului, — de cari am scris în numerii trecuți ai acestei foi, — se vede că au trebuință de e foarte repede ducere în îndeplinire, că de unde nu, li s'ar putea întâmpla să nu o mai ajungă.

Nu mai așa putem înțelegere schimbările mari în data adunării Parlamentului la București. Intâi fusese vestit pe 27 Iulie, — la 20 de zile după alegeri, cam cum se făcea de regulă și altă dată. Apoi s'a scris: Parlamentul e conchemat de 20 Iulie.

Iar mai nou s'a publicat în „Monitorul Oficial“ (gazeta Țării), că Deputații și Senatorii să se adune pe ziua de 17 Iulie la București, așadar îndată după ce se trece și cea din urmă alegere (a Senatorilor Conziliilor comunale).

Așa apoi, chiar acum Daminecă, Sfatul Țării e adunat la București și va ținea ședințe 15 zile, luând în desbatere treburile cele mai grabnice.

Știri politice

Bu'garii vor e apropiere de România?

Fostul Ministru bulgar Bolan Smilow, șef al Partidului național-liberal, vorbind de curând în Sobranie (Sfatul țării), despre politica ce trebuie s'o facă Bulgaria, a zis între altele:

„Este un stat vecin, cu care legăturile noastre trebuie să fie prietenești E România. În robie sau liberă, noi am trăit cu Românii veacuri de-arândul prietenește și ca frații!

„Spre marea noastră nenorocire, la 1913, intrigile (șășăturile viclene) rusești, au săpat o prăpastie între noi, și din două popoare prietene, au făcut doi dușmani!

„Dar nevoile României și ale Bulgariei, cer, să se pună odată capăt acestei stări de lucruri! — căci, zice, o primejdie ne amenință pe amândouă: dorința Rusiei de a ne cotopti și subjeoga ei!

Musulmanii vor războiu?

Credincioșii lui Mohamet din Iudii, se neliniștesc foarte. Țin a-

dunări populare uriașe, și capul lor îl cheamă să se înarmeze fiecare cu arma lor „națională” (un cuțit zdravăn), să mănânce carne multă ca să li se întărească mușchii. Femeile

să fie și ele înarmate cu cuțite, — căci „războiul sfânt” se apropie (când toți credincioșii lui Mohamed, de ori unde ai fi, sunt datorți a a lerga unii în ajutorul altora).

Cu 26.000 de voturi, ai un deputat, cu 24.000 voturi, opt deputați!

— Din ciudașenile legii de alegeri. —

Alegerea de deputați din județul Hunedoarei, e pentru multă lume nu numai o ciudașenie, ci o mare nedreptate! Căci, într'adevăr, iată ce ne arată încheierea acestei alegeri:

A câștigat:

Partidul Național	26.768 voturi.
„ Liberal	24.709 „
„ Minoritar	2.500 „
„ Averescan	780 „
„ celelalte	2.730 „

Și s'au dat scaune de deputați:
Liberalilor 8
Naționalilor 1

Ciudașii Partidului Național a avut 26.700 de voturi și a câștigat numai 1 deputat, iar cel liberal 24.700 de voturi și a câștigat 8 deputați. Celelalte nimic.

Ținem să lămurim pe cetitorii noștri asupra acestei ciudașenii.

Eu e ciudașă la vedere, dar e — după lege.

Iată cum:

Azi socoata voturilor nu se mai face pe județe, ci pe țara întreagă! Toate voturile ce se dau în județ, se adună, ca în o căldare mare, la Comisia de adunare și socotire a lor, la București. Acolo apoi se află, că un partid oarecare a intrunit, zicem, de pildă, 1 milion de voturi în toată țara, altul jumătate de milion, altul o sută de mil, unul numai 50 mil, și așa mai departe. Spune atunci comisia:

Avem de toți 378 de deputați. S'au dat, zicem, 3,780.000 de voturi se vine adevărat tot pe 10.000 de voturi un deputat. Și de aceea: Ție partidele cu un milion de voturi, și se cad 100 de deputați; ție cu jumătate de milion, 50 deputați, ție cu sută de mil 10 deputați, ție atât, ție atât.

Acum iată cum se face împărțirea însăși:

Dacă guvernul a iust în țară cel puțin 40% (40 la sută) din toate voturile date, — el capătă o cinste, mai drept z'is: ca sprijin de cârmuire, jumătate din toate scaunele de deputați, adică 191. Celelalte 191 se împart „frățeste” între toate partidele ce au luat parte la luptă, așa și cel de la putere (deși a câștigat jumătate din scaune).

Acum, dacă guvernul a avut (cum a avut acum) 65% din voturile date, mai la și din cele 191 de scaune 65 la sută, adică cam 120, — mai rămânând de împărțit între celelalte abia vre-o 70.

Cum se face împărțirea asta a locurilor ce cad sub împărțire? Iată cum:

Dacă un partid a pus liste, zicem, în 60 (din 71) de județe, și l s'au venit să capete 54 de scaune (cum s'a venit acum partidului național-tărănesc), — atunci se așază în șir județele în cari el a ieșit mai tare, 1 până la 60. Cele mai slabe la urmă. Și se spune: „Capii de listă” (adecă cei puși în fruntea listei) din cele 54 județe

mal bune, se declară aleși deputați! Cel 6 din județele celelalte, nu mai ies aleși, nici fiind capi de listă. — Dacă partidul l s'ar fi căzut 80 de deputați, ar fi ieșit toți cei puși capi de listă din toate cele 60 de județe în cari a luptat, — iar celelalte 20 scaune să dădeau celor scriși la locul al doilea pe listele județelor în cari partidul a ieșit mai tare, — așadar începea alegerea cu șirul al doilea, dela 1 până la 20.

De data asta Partidul Național-Tărănesc a pus liste în toate cele 71 de județe din țară, dar venindul-se numai 54 de deputați, a primit câte un scaun de deputat cele dintâi 54 județe, în care el a avut mai mare număr de voturi, iar celelalte 17 județe, deși au avut și ele voturi, au rămas fără nici un deputat.

După-ce „dreptul” acesta al partidelor de împotrivire li s'a dat, — tet ce rămâne e al partidului dela putere!

Acum iată dar înțelesul ciudașeniei dela noi: Deși în județ partidul național a avut 26.000 de voturi, a primit numai 1 deputat, capul de listă, — iar celelalte au căzut în căldarea partidului dela putere: 5 inși ca întâia „cinste” guvernului, celelalte ca parte pentru voturile ce a avut el și ce l-au rămas dela cei cari n'au ajuns a avea și el deputați!...

Judecat lucrul după puterea partidului în județ, el este o nedreptate strigătoare; — dar privit prin rânduile Legii, e lucrul „după lege”, de care nu te poți plânge, cel mult să ceri schimbarea legii!...

Abaterrea.

E și o abatere: Dacă un partid câștigă pe județ mai mult ca jumătate din voturile date, atunci acela capătă aci pe loc jumătate sau mai mult de jumătate din deputații pe cari li dă județul (după cum a avut voturi peste jumătate mai în sus).

Așa a fost în județul nostru (al Hunedoarei) în anul trecut: Partidul Național, mergând mână'n mână cu cel Tărănesc, a avut peste jumătate, cam 60 la sută din voturile date, și atunci l s'au dat îndată 5 scaune de deputat numai la acest județ!

În anul de față Partidul Național nu a vrut să dea celui țărănesc un loc bun pentru un candidat al său. Aceștia, țărăniștii, cereau un loc, al treilea, pe listă, adecă mai aproape de cap, ca, la caz de biruință, să lasă sigur și anul dintre ei.

Conducerea Partidului Național n'a voit să le dea acest loc, ci numai unul nepoi, al 6-lea sau 7-lea. Tărăniștii s'au săpărat, au pornit luptă de răzbanare contra soșilor de ieri (și de azi, încolo în țară), au tipărit mil de manifeste (chemări) împotriva naționalilor, — au și votat împotriva lor, și armarea fu, care o vedeți! Mai ieși numai capul listei, Dr. Vlad, din toți

9 inși. Și nu l a lipsit mult: 2000 de voturi țărănești luate dela liberali și adause dincoace: colo scădeau 2000, aci creșteau 2000 și biruința era gata: ieșeau îndată 4—5 deputați de pe lista național țărăniștă, iar liberalii scădeau la 4.

Nefițelegerea și a dat și aci rodul său, ca peste locul unde se bagă între frați.

NOUȚĂȚI

Dela Școala de Arte și Meserii din Orăștie. Direcțiunea Școlii de Arte și Meserii din Orăștie, roagă onoratul public a lua parte la deschiderea Expoziției de lucrări a anului a cășta școlară și împărțirea premiilor la elevii cel mai buni, ce va avea loc în localul școlii în ziua de 17 Iulie a. c., la ora 10 a. m.

Atragem luarea aminte a publicului nostru asupra acestei expoziții, care oglindește străduințele bune ale acestei Școli de mare folos.

Ars sus pe un balon. În apropiere de orașul Delphos (în Statele Unite ale Americii) un îndrăzneț zburător, s'a ridicat sus în aer cu un balon, având de gând a se arunca din balon cu parașuta (umbrela mare cu care se sloboade de sus și se coboară încet prin aer, de nu se nenorocește).

Când era la 300 metri sus, și chiar era gata să se arunce cu parașuta în jos, la motor s'a stricat ceva, s'a aprins, balonul a luat într'o clipă foc și nenorocitul parașutist a ars acum înainte de a se fi putut arunca în jos din balon.

S'a întors frunza pe tău... La Oradea mare și Arad e încă „zonă de război” și cenzură militară și civilă asupra foilor. Naște de alegeri foile naționale și liberale din Oradea și Arad, veneau cu pete marie, albe, având articli întregi rași de înțelepciunile cenzurii averescane.

Azi „s'a întors frunza pe tău” (pe lac) și ție-l jale să vezi cum vin folle averescane și naționaliste: „Tribuna” din Oradea și „Glasul Ardealului” din Arad, cu pete marie pe fețele lor făcute de cenzura liberală.

Câtă prostie de — frați!

Cinstiții noștri abonați

sunt rugați a ne trimite plata pe jumătatea a doua a anului de față. Nu le am cerut trimiterea în zilele alegerilor. Acum ajunși la liniște, li rugăm să și aducă aminte și de foile. Avem an forte greu. Care numai poate, să ne trimită îndată bani pentru jumătatea a doua.

Am pus Mandate Postale în folle tuturore. Cei ce au plătit pe anul întreg, și așa nu au lipsă de Mandat, să binevoiască a-l da altui cetitor bun ce ar vrea să aboneze. (Punerea Mandatului în folle, nu înșamnă că cel ce îl primește, e și dator).

— Cei ce au și ceva restanță, să binevoiască a o pune și pe aceea.

— Cei ce nu doresc să mai aibă aceste foi, — să aibă bunătața a trimite nepoi numărul viitor, și li se va opri.

— Cei ce nu pot trimite acum banii (în vremea lucrului de câmp), dar le doresc și le țin, — li socotim abonați cu obligământul, că în toamnă ne vor trimite și ei.

Mal grozavă cu ori-unde a fost în 11 Iulie o furtună la Londra. Patru clasuri așa val-vârtej s'a deslănțit asupra cetății, că n'au mai putut

merge nici tramvalele pe uliți, nici trenurile subpământene, nici suflet de om pe străzi n'al mai văzut. A stricat foarte vre-o 200 de case din cele mai vechi și slăbite, și au fost raniți o mulțime de oameni prin căzăturile de pe coperișe.

O stea cu coadă (cometă) foarte îndepărtată de noi, vine în goană uriașă pe cer spre pământ. Alergarea ei e de un milion de mile pe zi (ca glonțul de tun). Dar e așa de departe, că abia se poate zări noaptea pe cer, de cel ce o pot deosebi de printre alte stele. Când va fi mai aproape de pământ în fuga ei în cerc, se va vedea cam cât luna plină, — apoi iar se va depărta în cercul ei de alergare și se va perde în marea de stele și în nemărginirea depărtărilor.

Din alte țări.

Ministru împușcat!

Ministrul de Justiție (peste judecătorii) al Jolandei (țărișoară ce ține de Anglia), Higgins, a fost împușcat în ziua de 10 Iulie de către 3 necunoscuți, — pe când se îndrepta cu automobilul spre biserică!

Marea însămnătate a foilor pentru vremuri de război.

Din Rusia

se dau știri tare ciudate: Se scoate la iveală din vreme în vreme, de către gazetarii streini cari cercetează această țară, că stăpânii de azi ai Rusiei, se pregătesc — de război împotriva cui? nici ei nu știu, dar fac pregătiri, instruiază (învață) soldații, și ci-că ar fi având azi cam un milion pregătiți, înarmați, gata de-a putea fi trimiși la război!...

Între altele și ca mai nou, meșterii conducători ai Rusiei de azi (pisruți) au ținut la Moscva o conferință, în cari au chibzuit de organizarea (rânduirea) pregătirii roșii (adecă cu vederile lor răsturnătoare, revoluționare) pentru vreme de război. Căci, au zis ei, — lucrul cel știe toată lumea demult — folle au avut în trecutul războiului o însămnătate covârșitoare! Cum ele își îndemnav cetitorii, așa mergeau lucrurile. Unde ele l-au îndemnat la apărarea țării, la jertfă de tine pentru țară și scopurile ei, ca în Franța, Germania, Anglia și pe alurea, acolo filii țării au mers cu jertfirea de sine până la a face minuni! Iar undă folle au trezit în cetitori nemulțumiri față de război, acolo luptătorii s'au mulat, au pierdut focul din inimă, până au ajuns a lăpăda armele, — cum a făcut'o Rusia lor... Și Rusia a făcut acest mare păcat față de sine însăși pentru-că ei, jidanii, picurau veniului nemulțumirii și desnădejdi prin gazetelă cumpărate de ei sau scrise de filii lor viriți prin redacții.

Acum aceiași oameni răi își dau sama, că s'ar putea întâmpla întors: Ca pornind ei la ceva război, folle să începă a spune uriașel mulțimii de Ruși adevărul: „Măi, bolilor, nu vedeți voi pentru cine luptați? Ca să țineți pe capul nesmulului o mână de mișei ce vă vrea peira!” — Și primejdia pentru perinile de sub țiganul (cu pericuni) ajuns împărat, ar fi mare.

De aceea ei azi chibzuesc asupra măsurilor de luat, ca gazetelă, în vreme de război, să le stea numai lor la îndemână, ca siuzicii supuse și urlătoare în folosul bolșevizmului atot zdrobitor!...

Reangajații din Ardeal

nu-și primesc partea de pământ.

Legea pentru armată prescrie, că reangajații (subofițerii rămași în slujba armatei) dacă stau în armată până la împlinirea anilor de trecut la pensie, — când li se dă pensia, sunt și împrietăriți (li se dă pământ) câte 7 hectare (cam 14 lugăre).

Reangajații din Ardeal și din celelalte țări alipite prin războiu, se plâng, că deși 500 din ei au trecut la pensie, lor nu li s'a dat pământul prescrie, — deși celor din vechiul Regat li se dă regulat.

Ei au înaintat o cerere Ministerului de Războiu, să intervină la cel de Domenii, să li se dea și lor.

O vorbă bună la sfârșit de an școlar.

În satele noastre sunt mulți copii cari, după ce termină (sfârșesc) clasele scoalei primare (începătoare), în urma sărăciei părinților, se duc în lume ca lucrători sau ca servitori. Acești băieți nici când nu-și pot întemeia un traiu care să le asigure viitorul, ci trăiesc în sărăcie până la sfârșit.

Românii dela sate în stare materială bună, după sfârșirea școalei primare, duc copiii la orașe la școli mai mari, ca să facă din ei slujbași. Dar dintre acești băieți, numai puțini sfârșesc cu bine școlile „secundare” (Liceul sau cele la fel) spre a putea trece la școlile mai înalte, ca să ajungă oameni cu pregătire înaltă, și astfel să poată lua loc de frunte în viața de obște. Cei mai mulți și din aceștia se fac slujbași mici și duc o viață sărăcuță.

Atât aceștia, băieții de țaran ajunși prin Lince și opriți aci, precum și cei saraci ieșiți din școala primară și rămași la atât, numai așa își pot întemeia un viitor bun și neatârnat, dacă trec îndată din școală, la cariera Meseriilor și a Negotului, ca de mici să înceapă una din aceste deprinderi bune. Ajungând calfe, fie de negoț, fie de meserie, ei își pot începe meseriile lor. Prin însușirile lor firești, sânguință și omenie, pot să ajungă oameni de mare preț și cu un viitor sigur, pot întemeia familii și pot grijii de viitorul copiilor lor.

În orașul Timișoara sunt 4 Cămine de elevi de meserii și negoț. Elevii din Cămine sunt așezați la negustori și meserii, seara

umblă la școlile orașului, până când ajung calfe (sodali). În Cămine primesc întreaga întreținere, stau sub supraveghere atât morală, cât și de sănătate, sunt deprinși la bună rânduială. Așa din partea cea mai mare a acestor băieți, ies oameni de ordine, folositori societății și neamului.

Atragem luarea aminte a părinților, că acum, la sfârșitul anului școlar, să aducă copiii lor la Timișoara în Căminele orașului, unde vor fi așezați și de unde vor fi împărțiți la diferite meserii și negustorii, căci așa pot grijii mai bine de viitorul copiilor lor, având acum să le dea numai îmbrăcăminte. — Deslușiri mai multe dă dl Nicolae Nicorescu, directorul Căminului nr. 4 din suburbii „Principele Carol” (Josefin), strada Gheorghe Pop de Băsești nr. 22, în Timișoara.

De vorbă cu cefitorii.

Când trimiteți banii, vă rugăm scrieți negreșit 2-3 cuvinte pe dosul coturului (Cuponul) dela Mandatul Postal, că pentru ce trimiteți banii?

— Scrieți totdeauna foarte curat numele d-voastre, apoi comuna și oficiul postal de care se ține comuna, și în sfârșit județul! Atunci cele cerute vă vin îndată și fără greș. (Plasa nu trebuie dată!)

Oficiile postale din Ardeal, Banat, Crișana, nu înaintează o scrisoare dacă e scris numai satul care nu are oficiu postal, decât dacă se arată oficiul postal de care se ține acea comună.



NOVOTNY
TURNATORIE DE CLOPOTE
GLOCKENGIESSEREI
HARANGONTÖDE
TIMISOARA

Strada Lunel 4. — Fondat 1872.
Turnătoria de clopote cea mai mare în țară.
(1041) 4—10.

„Eroii Noștri”

prea frumoase cărțile istorice Cuprind începutul istoriei Românilor aci în Dacia, apoi întemeierea Principatelor Moldovei și Munteniei.

Sunt 5 cărțile ce ne arată istoria neamului în cuvinte, în i-coane și cu poeziile, care cântă mărirea acelor vremi.

Se trimit toate trei cu 25 Lei, franco-recomandat. Cel-ce cumpără mai multe, le capătă pe toate 3 cu 15 Lei și pune 10 Lei pe de-asupra ca să-i meargă recomandat. Banii înainte.

„Libertatea”, Orăștie.

Comitetul școlar al școlii superioare de Comerț din Hașeg. No. 21/1927.

Publicațiune de licitație.

Comitetul școlar al școlii superioare de comerț din Hașeg, ține licitație publică, cu termen scurt, în ziua de 17 Iulie 1927 la orele 11, la Direcțiunea școlii pentru lucrările de edificare ce sunt să se facă la internatul școlii.

Devizul, planul și condițiunile se pot vedea în fiecare zi la Direcțiunea școlii, de unde se vor cere și informații.

Licitația se va ține în conformitate cu art. 72 și următorii din legea contabilității publice, cu oferte închise.

Hașeg, la 50 Iunie 1927.

(1114) 1—1 Comitetul școlar.

Nr. 59—1927.

Publicațiune.

Pentru lucrările întreprinderii de zidire de biserică în comuna Sereca, să scrie licitațiune publică verbală, pe ziua de 20 Iulie 1927 în comuna Sereca, care se va ține la oficiul parohial la 2 ore după amiez.

Planul, preliminarul și condițiile acestei întreprinderi, să pot vedea la oficiul parohial din Sereca până la data de sus, sub actul autorizării organelor parohiale și autorității bisericești.

Doritorii de a lua în întreprindere lucrările edificării să și înainteze declarații de participare la licitațiunea minuendă, verbală, în scris, iar la ziua fixată să se prezinte în persoană spre a semna procesul verbal de cunoașterea condițiilor; iar respectivii, cărora se vor adjudeca lucrările, vor depune o garanție de 10% dela suma rezultată dela licitațiune și vor face contract.

Rezultatul licitațiunii se va raporta autorității superioare bisericești spre aprobare.

Sereca, 1 Iulie 1927.

I. D. Andreiu Petru Totoi
președ. cons. par. notar.

Văzut și aprobat: (1111) 2—2
V. Domșa, protopop.

De arendat sau de vindut.

Sunt de dat în arândă pe mai mulți ani: Un intravilan de 2 jug. cu casă de locuit, cu grajd și 3 șuri mari, și toate supraedificatele, — și 20 jugăre arător și fânațe, aproape de casă. Pășune multă, foarte bună, pentru ori și câte vite mari și mici. Depărtarea dela gara Călan și Hunedoara 4 1/2 km. Eventual de vindut din mână liberă.

Nădăștia superioară (p. u. Hunedoara).

George Popovici

(1107) 3—3

paroh ort.

Doi învățăcei

se primesc pentru meseria de tâlpărie la subscrisul:

Arthur Schmidt

(1108) 3—3

m. tâlpar în Orăștie.

Mașină de treerat,

sistem Hoffer-Schranz, 700 mm. motor de benzină 6 H. P., cu toate cele de lipsă, — e de vânzare.

Adresa la foale. (1096) 6—6

De vânzare

— Pentru morari. —

La moara comună din Căstău (lângă Orăștie), se află de vânzare: Două roate mășalate, din lăuntru, una de lemn și una de tuc (bădăg);

Două vece și două coșuri;

Trei ștenge;

O piatră de măcinat; și

Un fas de roată cu cepurile pe ele.

Toate în stare bună; se vind pentru schimbări făcute în moară. Prețuri potrivite.

Doritorii le pot vedea ori-când.

Se vând prin licitare liberă, în ziua de Iife-Proroc (Iulie 20) 1927, orele 2 după amiez.

Căstău (p. Orăștie) la 7 Iulie 1927.

(1113) 2-2 Primăria comună.

O casă de vânzare

constând din trei locuințe, grajd șopru pentru trăsuri, curte mare și grădină. Se află în centrul orașului Orăștie, lângă canalul Morii Sir. G. Coșbuc Nr. 10. Doritorii să se adreseze la dl Lt. Colonel Francisc Owsianiecky în Bietrița Str. Regina Maria 22.

(1112) 2—3

2 învățăcei

se primesc îndată la subscrisul, pentru meseria de franțelar (brutar, chiflar), sub condiții prinoase:

(1110) 3—3 Adolf Müller
m. franțelar (brutar), Orăștie.

FARMACIA VLAD, ORĂȘTIE,

LANGĂ LICEUL „AUREL VLAICU”

atrage luarea aminte on. public din loc și jar, că este înzestrată cu toate soiurile de medicamente (leacuri) și

preparatele cele mai nouă și renumite!

precum și cu tot soiul de pansamente, parfumerie, săpunuri fine, articole de gumă, etc.

Prețurile cele mai moderate. (1042) 1—10.

Trimitem de probă aceste foi ori-cui le cere, timp de o lună de zile!

Beția

Cine voește a scăpa de patima aceasta uricioasă, să întrebuințeze „Antibetinum Vértés”, scutit legal, preparat de mult încercat, care desguștă bețivul de beuturi spirituoase. Fiind fără gust, se poate da pătimășului fără știrea sa. Mii și mii de scrisori de recunoștință. 2 flacoane 360 lei prin ramburs.

— Spese postale și ambalaj în regie proprie. —

Farmacia la „VULTURUL ALB” Nr. 33, Lugoj, Banat.

Boale de STOMAC

de tot felul ca: lipsa de apetit, mistuirea grea, catarul de stomac, acreala, greața și vomarea, sgârci de stomac și peste toate greutățile și slăbiciunile stomacului, se înlătură prin

Esența de STOMAC „Vértés” 4 sticle 540 Lei prin ramburs.